

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

**Запровадження коефіцієнта
покриття ліквідністю (LCR) в Україні**

Національний банк України

КИЇВ 2018

Глобальна фінансова криза показала важливість належного управління ліквідністю

Запорукою стійкості
фінансової установи є
достатність капіталу
та ліквідності

Уроки глобальної кризи 2007-2008 рр.:

у банків було недостатньо запасів високоліквідних активів,
щоб витримати відтоки грошових коштів

Нові вимоги до ліквідності:

короткострокової – коефіцієнт покриття ліквідністю (LCR),
довгострокової – коефіцієнт чистого стабільного фінансування (NSFR)

Показник LCR:

запроваджено угодою Базель III з 01.01.2015;
імplementовано законодавством ЄС з 01.10.2015

45 країн світу повністю впровадили LCR:

- всі країни-члени Базельського комітету (в тому числі країни ЄС);
- країни, що не є членами Базельського комітету чи ЄС, через національні регуляції.

Навіщо Україні новий показник ліквідності?

- Вдосконалення системи управління ризиками ліквідності в банках та підвищення ефективності регуляторних вимог.
  - Запровадження загальноприйнятих у світі підходів оцінки ліквідності, зрозумілих міжнародним інвесторам.
  - Зобов'язання впровадити європейське законодавство.
-
- **2014 рік** – підписано **Угоду про асоціацію з ЄС**, згідно з якою Україна взяла зобов'язання впровадити європейське законодавство, у тому числі пакет CRD IV/CRR.
  - **2015 рік** – прийнято **Комплексну програму розвитку фінансового сектору України до 2020 року**, яка передбачає запровадження нових коефіцієнтів ліквідності LCR та NSFR.
  - **2017 рік** – прийнято **План заходів щодо імплементації норм ЄС (CRD IV/CRR)** та План заходів з удосконалення банківського нагляду, які передбачають запровадження нових коефіцієнтів ліквідності LCR та NSFR.

LCR розроблено за участі міжнародних експертів та банківської спільноти

2016

- Вивчення міжнародного досвіду та консультації з експертами (*Базельського комітету, Світового банку, центробанків інших країн*).
- Створення робочої групи (РГ) за участю представників банків та асоціацій.
- Обговорення концепції розрахунку LCR в рамках РГ.

2017

- Опрацювання підходів до розрахунку LCR в рамках РГ.
- Обговорення підходів до розрахунку LCR з міжнародними експертами.
- Розробка проекту шаблону для розрахунку LCR.
- Тестові розрахунки LCR в рамках РГ.
- Презентація підходів до розрахунків LCR банківській спільноті.
- Надсилання підходів до розрахунку LCR на розгляд банківській системі.

Для визначення параметрів показнику здійснено:

- Аналіз історичних даних, розрахунок коефіцієнтів відтоків на базі стресового сценарію 2014 року.
- Анкетування банків про очікувані та фактичні надходження за кредитами в розрізі строків прострочки, визначення повністю працюючих активів.

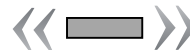

Формула розрахунку коефіцієнта покриття ліквідністю (LCR):

$$LCR = \frac{\text{Високоякісні ліквідні активи (ВЛА)}}{\text{Чистий відтік грошових коштів протягом 30 днів}} \geq 100 \%$$

Чистий відтік грошових коштів протягом 30 днів

Сукупні очікувані відтоки грошових коштів

Сукупні очікувані надходження грошових коштів

Очікувані надходження $\leq 75\%$ очікуваних відтоків

Банк визначає очікувані відтоки та очікувані надходження грошових коштів із застосуванням коефіцієнтів очікуваних відтоків та надходжень, встановлених НБУ на основі стрес-сценарію

Розрахунок коефіцієнта покриття ліквідністю (LCR)

Баланс банку	
Високоякісні ліквідні активи	Чисті очікувані відтоки протягом 30 днів
Інші активи	Інші зобов'язання
	Капітал

Високоякісних ліквідних активів повинно бути достатньо для покриття чистих очікуваних відтоків на горизонті 30 днів

Які активи вважаються високоякісними ліквідними активами

- у будь-який час можуть бути швидко перетворені у грошові кошти без втрати вартості
- мають низький рівень ризику, низьку волатильність, їх вартість легко визначається
- цінні папери є об'єктами активного ринку та/або приймаються НБУ у якості забезпечення виконання зобов'язань за операціями рефінансування
- необтяжені протягом 30 днів: немає перешкод для їх передачі, продажу або іншого способу відчуження

Перелік високоякісних ліквідних активів у національній валюті

№	Актив
1	Банкноти та монети
2	Депозити у НБУ
3	ОВДП в національній валюті; ОВДП в іноземній валюті (зі строком погашення > 30 днів)
4	Боргові ЦП міжнародних банків розвитку
5	Депозитні сертифікати НБУ
6	Кошти на кореспондентському рахунку в НБУ

Перелік високоякісних ліквідних активів у іноземній валюті

№	Актив
1	Банкноти та монети
2	Депозити у НБУ
3	ОВДП в іноземній валюті (зі строком погашення < 30 днів), ОЗДП
4	Боргові ЦП міжнародних банків розвитку
5	Боргові ЦП державних органів країн G-7 з рейтингами провідних світових рейтингових агентств не нижче "AA-"/ "Aa3"
6	Кошти на коррахунках в інших банках з рейтингом не нижче інвестиційного класу <i>[позитивне сальдо НОСТРО - ЛОРО (протягом перехідного періоду, з поступовим щорічним зменшенням максимальної частки у ВЛА на 20 п.п. до повного виключення на 01.01.2025)]</i>

Очікувані відтоки грошових коштів:

Відтоки = Контрактні відтоки або Балансові залишки × Коефіцієнт відтоків

Контрактні (передбачені умовами договорів) відтоки за:

- вкладками/депозитами фізичних осіб, за якими отримано повідомлення про їх повернення
- строковими балансовими зобов'язаннями
- операціями, пов'язаними з торговим фінансуванням
- операціями з деривативами
- кредиторською заборгованістю
- операціями забезпеченого фондування

Балансові/позабалансові залишки за:

- строковими коштами фізичних осіб
- коштами на вимогу
- безвідкличними зобов'язаннями з кредитування
- нарахованими витратами
- простроченою заборгованістю
- іншими операціями

Коефіцієнти очікуваних відтоків грошових коштів визначають прогнозовану частку зменшення обсягу зобов'язань банку протягом 30 днів з урахуванням стрес-сценарію.

2014 рік обраний базовим для визначення стресових відтоків!

Розрахунок очікуваних надходжень грошових коштів

Включаються надходження, які очікуються протягом 30 днів лише за повністю працюючими активами, за якими:

- ✓ немає жодного дня прострочення боргу/відсотків
- ✓ не було реструктуризації протягом останніх 180 днів с ознаками дефолту (згідно з вимогами Положення №351)
- ✓ у банку відсутні підстави очікувати протягом 30 днів подію дефолту боржника (згідно з вимогами Положення №351)

Очікувані надходження грошових коштів:

Надходження = Контрактні надходження або Балансові залишки × Коефіцієнт надходжень

Контрактні (передбачені умовами договорів) надходження за:

- наданими кредитами, розміщеними депозитами
- борговими цінними паперами, дебіторською заборгованістю
- операціями зворотного репо, операціями з деривативами
- нарахованими доходами, невикористаними частинами безвідкличних кредитних ліній, відкритих материнським банком

Балансові залишки за:

- коштами на кореспондентських рахунках
- транзитними та кліринговими рахунки.

Коефіцієнти очікуваних надходжень визначають прогнозовану частку надходжень грошових коштів за активними операціями, яка не спрямовуватиметься на здійснення активних операцій протягом 30 днів, з урахуванням стрес-сценарію.

Національний банк

Комерційні банки

Налаштовують ІТ системи.
Розробляють внутрішні положення.
Переглядають структуру активів та пасивів

Тестовий період 6 місяців:

- розраховують LCR та надають звітність на щомісячній основі (про очікувані відтоки/надходження);
- надають дані про фактичні відтоки/надходження

З 01.12.2018
щоденно розраховують LCR,
щомісячно надають звітність, виконують LCR як один з економічних нормативів

- 1) Впровадження коефіцієнту чистого стабільного фінансування (NSFR), метою якого є посилення позиції ліквідності банків на горизонті року**

$$\text{NSFR} = \frac{\text{обсяг наявного стабільного фондування}}{\text{обсяг необхідного стабільного фондування}} \geq 100\%$$

- Підвищення стабільності фондування та зменшення схильності до короткострокового фондування
- Часовий період: 1 рік

- 2) Прийняття нових стандартів організації системи управління ризиками в банках України, включаючи ризик ліквідності**